

การสื่อสารทางการเมืองเพื่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
Political Communication to Maintain Political Power of
General Prayut Chan-O-Cha

[Received: April 7, 2022; Revised: June 15, 2022;

Accepted: June 24, 2022]

นนทวัตร ผาติเสนะ

คณะรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Nontawat Phatisena

Faculty of Political Science,

Ramkhamhaeng University

สมิหรา จิตตลดากร

อาจารย์, วิทยาลัยการบริหารแห่งรัฐ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Samira Chittaladakorn

Lecturer, College of State

Administration,

Rajamangala University of

Technology Phra Nakhon

E-mail: samira@hotmail.com

CORRESPONDING AUTHOR

Nontawat Phatisena

Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University

E-mail: n_phatisena@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้สื่อสารผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” และ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ระหว่างพ.ศ. 2557 – 2562 เพื่อรักษาอำนาจทางการเมืองของรัฐบาลของตน โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาของเอกสารหลักฐานต่างๆ และหาความสอดคล้องในประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์

จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาสาระที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้สื่อสารผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” และ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ระหว่าง พ.ศ. 2557 – 2562 จำแนกเป็น 3 มิติ ได้แก่ 1) มิติทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การสร้างความเชื่อมั่นต่อนักลงทุน การรายงานผลการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ การนำเสนอนโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจ และการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก 2) มิติทางการเมือง ได้แก่ การปฏิรูปการเมือง การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง การสนับสนุนธรรมาภิบาล และการรณรงค์การลงประชามติและการเลือกตั้ง และ 3) มิติทางสังคม ได้แก่ การเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ การเชิดชูบุคคลที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคม การยกย่องคนไทยจากการชนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ และการจัดระเบียบทางสังคม ซึ่งการสื่อสารในประเด็นต่างๆ ก็เพื่อใช้อ้างความชอบธรรมในการรักษาอำนาจทางการเมืองของรัฐบาลตนที่มาจาก การรัฐประหาร

คำสำคัญ: การสื่อสารทางการเมือง; การรักษาอำนาจ; รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา

Abstract

The purpose of this research is to analyze the message General Prayut Chan-o-cha communicated through the “Returning Happiness to the People” and the “King’s Science and Sustainable Development” TV programs between 2014 - 2019 to maintain his government political power. The research is qualitative, and the data was obtained by analyzing documents and findings for compatibility in accordance with the purpose.

The study showed that the message General Prayut Chan-o-cha used on the TV programs between those years could be separated into 3 aspects; 1. Economic aspect which is boosting investor confidence, reporting economic growth, presenting economic promotion policies and promoting grassroots economy; 2. Political aspect which is political reform, conflict resolution, promoting good governance and campaigning for referendum and election; 3. Social aspect which is honoring the monarchy, honoring people who contribute to society; praising people who have won international competitions and social organization. The communication of these issues is to claim moral justification in maintaining his government’s political power which he has gotten from the Coup d’état.

Keywords: Political Communication; Power Maintenance; Prayut Chan-o-cha's government

บทนำ

การสื่อสารถือเป็นกระบวนการทางการเมืองพื้นฐานที่ทำให้สังคมการเมืองเกิดพื้นฐานความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ และการแลกเปลี่ยน อภิปรายหรือถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่างๆ ระหว่างสมาชิกในสังคมการเมืองนั้นๆ ซึ่งทำให้สมาชิกกลุ่มต่างๆ ในสังคมการเมืองถูกหล่อหลอมและสามารถรับรู้การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมการเมืองนั้นๆ ด้วย (สฤณีรัฐ แจ่มสมบูรณ์, 2542: 6) และกระบวนการสื่อสารทางการเมืองได้ถูกนำมาใช้ในฐานที่เป็นกลยุทธทางการเมือง เกิดการทำหน้าที่ทางการเมืองของกระบวนการสื่อสารที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกันไปจากแหล่งอำนาจทางการเมืองไปจนถึงผู้รับสารหรือประชาชน และแม้ว่าแหล่งสารทางการเมืองอาจมีหลายประเภท แต่ก็อาจกล่าวได้ว่าแหล่งสารทางการเมืองที่สำคัญที่สุดในการสื่อสารทางการเมือง คือ รัฐบาลโดยมีผู้นำรัฐบาลหรือในกรณีของประเทศไทยคือนายกรัฐมนตรีที่ได้มีการสื่อสารไปยังประชาชน (วัลลภ ลำพาย, 2551)

สำหรับหน่วยงานที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นำโดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา และคณะ ที่เข้ายึดอำนาจการปกครองเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งอ้างสาเหตุของการเข้ายึดอำนาจการปกครองครั้งนี้ว่ามาจากปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศขณะนั้น เกิดการแบ่งแยกออกเป็นฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายเสื้อเหลือง ฝ่ายสีแดง หรือฝ่ายเสื้อหลากสีและกลุ่มที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ที่มีการชุมนุมและเกิดการกระทบกระทั่งกันหลายครั้ง นำมาซึ่งความสูญเสียต่อฝ่ายต่างๆ รวมถึงประชาชนผู้บริสุทธิ์ที่ได้รับผลกระทบของความขัดแย้งที่มีแนวโน้มจะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติ ดังนั้น คณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงได้ประกาศยึดอำนาจการปกครองโดยแถลงการณ์ผ่านโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เรื่องการควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ หลังจากรัฐประหารสำเร็จ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และส่งยุบคณะรัฐมนตรีรักษาการ แต่คงไว้ซึ่งหมวดที่ 2 คือพระมหากษัตริย์ รวมถึงวุฒิสภา ศาล และองค์กรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ยังทำหน้าที่ต่อไป และประกาศให้อำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีเป็นอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยในส่วนของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้รับการลงมติจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ให้เป็นนายกรัฐมนตรี และต่อมาได้มีพิธีรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งในวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ถือเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 29 ของประเทศไทย

ด้วยเหตุนี้กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จึงเป็นภารกิจสำคัญที่ต้องกำหนดกลยุทธ์การสื่อสารให้ชัดเจน มีเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนนโยบายและทำให้ข้ออ้างต่างๆ ที่ใช้อ้างเพื่อรัฐประหาร รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ซึ่งเป็นรัฐบาลที่มีฐานอำนาจแบบประชาธิปไตยให้เกิดความชัดเจน ให้ประชาชนหรือสมาชิกในสังคมการเมืองเชื่อมั่นรัฐบาลที่มาจากจากรัฐประหารและสามารถรักษาอำนาจทางการเมืองที่ตนดำรงอยู่ในมีเสถียรภาพได้ ด้วยเหตุนี้การสื่อสารของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จึงมักเน้นย้ำเหตุผลของการเข้าควบคุมอำนาจและแก้ปัญหาการบริหารงานของรัฐบาลที่ผ่านมาหรือสภาพปัญหาของสังคมไทยที่เป็นอยู่ในเกือบทุกเวทีการสื่อสารซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการแถลงผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” ที่ออกอากาศครั้งแรกว่า “...การเข้ามาควบคุมสถานการณ์ของ คสช. เป็นการเข้ามาเพื่อยุติความรุนแรง ปลดปล่อยข้อจำกัดเล็กน้อยต่างๆ ที่คั่งค้างอยู่ในกระบวนการ รออนุมัติจากรัฐบาลที่ผ่านมาอีกมากมาย และเพื่อคืนความสุขให้ประชาชนคนไทยทั้งชาติ รวมทั้งแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วนเฉพาะหน้าเป็นการชั่วคราว เพื่อให้ประเทศนั้นเดินหน้าต่อไปได้ ประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า ชาวต่างชาติมีความสุขและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของทุกคน ทุกประเทศโดยรวม และที่สำคัญที่สุดคือ เพื่อให้สถาบันพระมหากษัตริย์ทรงอยู่เหนือความขัดแย้งทั้งปวง ได้รับการปกป้องจากคนไทยทุกคน...” (รายการคืนความสุขให้คนในชาติ วันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2557) ทั้งนี้รายการคืนความสุขให้คนในชาติได้ดำเนินรายการเรื่อยมาจนถึงวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2559 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ตัดสินใจเปลี่ยนชื่อรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” เป็น “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ซึ่งสาเหตุ

ของการเปลี่ยนชื่อรายการนั้นมาจากการสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดีจักรีนฤเบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร อันเป็นการน้อมนำหลักคำสอนของพระองค์และเพื่อแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลได้นำศาสตร์พระราชานี้มาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินงานของรัฐบาลและเป็นการเผยแพร่ให้กับประชาชนได้ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

ในการศึกษาครั้งนี้จึงสนใจศึกษาการสื่อสารทางการเมืองของรัฐบาล คสช. ของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” และ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ระหว่าง พ.ศ. 2557 - 2562 ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญซึ่งผู้วิจัยพบว่า มีนักวิชาการที่แสดงความเห็นต่อกรณีต่างๆ ดังนี้ รุจิระ โรจนประภาณต์ (อ้างถึงใน ธัญพร บัวทอง, 2557) กล่าวถึงว่า ลักษณะการพูดแข็งกร้าว ขวนขวาย และไม่มีการขัดเกลาสำนวนของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เมื่อครั้งเป็นผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ.) ไม่ได้ทำให้ผู้ฟังรู้สึกกระคายเคือง เพราะไม่ได้มีสถานะเป็นนักการเมืองที่โยกย้ายประชาชนโดยตรง แต่สะท้อนความเป็นทหารสูงที่จะต้องไม่ประนีประนอม เด็ดขาด มีลักษณะในเชิงอำนาจและเมื่อประกอบกับบริบทสังคมในยุคที่พลเอกประยุทธ์เติบโตมาในยุคเบบี้บูมเมอร์อันเป็นช่วงที่สังคมยังมีความซับซ้อนน้อยไม่เหมือนยุคหลัง วิถีคิดในการพูดจึงไม่ค่อยเคลือบแฝง ตรงไปตรงมา ทั้งนี้รุจิระ โรจนประภาณต์ ยังได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ในบทบาทของการเป็น ผบ.ทบ. ถือว่าสอบผ่าน คนจะรู้สึกเฉยๆ ผิดพลาดอย่างไร คนฟังย่อมสามารถเข้าใจได้ เพราะไม่ใช่ในนักการเมืองที่บริหารประเทศ ทำให้มีช่องทางที่คนจะยอมรับและให้อภัยต่อลักษณะท่าทางที่แข็งกร้าวแบบนี้ได้ คนต่อมาคือ สุขุม นวลสกุล (อ้างถึงใน ธัญพร บัวทอง, 2557) ได้กล่าวถึงเช่นเดียวกันว่า การพูดจาซึ่งขึง ห้วนสั้น เป็นการพูดที่ราวกับว่า พลเอกประยุทธ์ กำลังสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาในกองทัพมากกว่าพูดกับมวลชน และมองว่าหากเข้าสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้วทำที่อาจะจะต้องเปลี่ยนจากเดิม เพราะขณะเป็นหัวหน้า คสช. บทบาทจะอยู่ในฐานะควบคุมประชาชน แต่หากเป็นนายกรัฐมนตรี จะเป็นบทบาทผู้ดูแลประชาชน สำเนียงและเสียงต้องแสดงออกถึงความมีเมตตา เห็นอกเห็นใจ รวมทั้งในการวิเคราะห์ของนันทนา นันทวโรภาส (2558) ได้วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ในการสื่อสารของผู้นำใน 5 ยุค 5 สมัย ในส่วนของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาพบว่า การสื่อสารในรายการคืนความสุขให้คนในชาติออกอากาศในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาเย็นสัปดาห์ที่ประชาชนต้องการพักผ่อน เนื่องจากผ่านการทำงานอย่างหนักตลอดทั้งวัน และการที่ผู้นำออกมากล่าวในรายการด้วยบุคลิกที่ขึงขัง จากความสุขอาจจะกลายเป็นความทุกข์ได้ แม้ว่าประชาชนมีความรักและศรัทธาแต่อาจไม่ยอมรับฟัง ซึ่งทำให้นายกฯ ประยุทธ์ จันทร์โอชาอยู่ในวงการทหารมาตลอดชีวิต ใช้การสื่อสารแบบทางเดียว หากต้องใช้การสื่อสารแบบ 2 ทางที่มีการโต้ตอบอาจยังไม่สามารถปรับตัวได้ ขณะเดียวกันเข้าใจว่าท่านนายกฯ ยังไม่มีเป้าหมายของการสื่อสารที่ชัดเจน เนื่องจากไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง แตกต่างจากนายกฯ ที่มาจากการเลือกตั้งที่มีเป้าหมายชัดเจนส่งผลให้สื่อสารนโยบายและผลงานให้ประชาชนได้รับการยอมรับและสนับสนุน

จากการแสดงความคิดเห็นและวิเคราะห์ของนักวิชาการข้างต้นมีความน่าสนใจในมิติการสื่อสารของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาภายหลังการรัฐประหารเพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมืองการปกครองของสังคมการเมืองไทยว่ามีเนื้อหาการสื่อสารทางการเมืองผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” และ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ระหว่าง พ.ศ. 2557 - 2562 อย่างไร? เพื่อสามารถรักษาอำนาจทางการเมืองของรัฐบาล คสช. ให้มีเสถียรภาพและสืบต่อนโยบายทางการเมืองของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้สื่อสารผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” และ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ระหว่าง พ.ศ. 2557 - 2562 เพื่อรักษาอำนาจทางการเมืองของรัฐบาลของตน

สมมติฐานของการวิจัย

เนื้อหาสารที่รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้สื่อสารผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” และ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” สู่สาธารณะในช่วงเวลา พ.ศ. 2557 – 2562 สามารถนำมาวิเคราะห์เนื้อหาสารในการสื่อสารทางการเมืองได้ 3 มิติ ได้แก่ 1. มิติทางเศรษฐกิจ 2. มิติทางการเมือง และ 3. มิติทางสังคม เพื่อรักษาอำนาจทางการเมืองของรัฐบาลตน ให้มีเสถียรภาพและสามารถสืบต่อนโยบายทางการเมืองของต่อมา

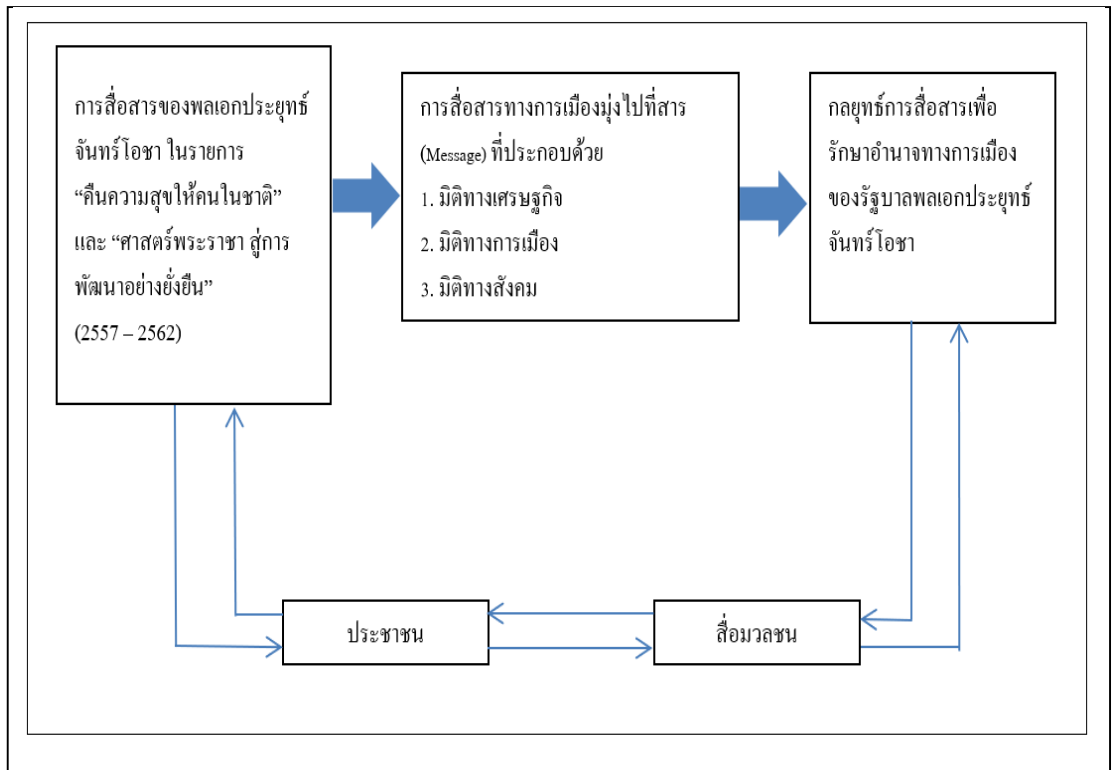
ขอบเขตการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มุ่งศึกษาการสื่อสารทางการเมืองของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” และ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” สู่สาธารณะในช่วงเวลา พ.ศ. 2557 – 2562 ภายใต้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารทางการเมือง ที่สามารถนำมาวิเคราะห์กับประเด็นกลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองไทยที่เกิดขึ้นร่วมสมัยได้ใน 3 มิติ ได้แก่ 1. มิติทางเศรษฐกิจ 2. มิติทางการเมือง และ 3. มิติทางสังคม เพื่อรักษาอำนาจทางการเมืองของรัฐบาลตน ให้มีเสถียรภาพและสามารถสืบต่อนโยบายทางการเมืองของต่อมา

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบจำลองการศึกษาที่ผนวกกับแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์การเมืองผ่านเนื้อหาการสื่อสารของ Dainton and Zelle (2005) ร่วมกับแนวคิดกลยุทธ์การสื่อสารของ Berlo (1960) เพื่อใช้อธิบายกลยุทธ์การสื่อสารออกเป็น 3 มิติ คือ 1. มิติทางเศรษฐกิจ 2. มิติทางการเมือง และ 3. มิติทางสังคม ซึ่งเป็นมิติที่ Almond and Powell (1980: pp. 9 – 10) มองว่าการสื่อสารทางการเมืองจะทำหน้าที่ที่สำคัญในกระบวนการทางการเมืองที่เชื่อมโยงกับมิติต่างๆ เหล่านั้นให้สังคมรับรู้ ซึ่งกลายเป็นกรอบแนวคิดเพื่อใช้ศึกษาวเคราะห์กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาผ่าน ผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” และ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ระหว่าง พ.ศ. 2557 – 2562 ในครั้งนี้ตามแบบจำลองดังนี้

ภาพที่ 1: ภาพจำลองกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากแบบจำลองที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อใช้วิเคราะห์กระบวนการสื่อสารทางการเมืองซึ่งอยู่ท่ามกลางการไหลเวียนของข้อมูลสารระหว่างสามตัวแสดงหลัก ได้แก่ รัฐบาล สื่อมวลชน และประชาชน โดยงานชิ้นนี้ได้ใช้เนื้อหาสารในการสื่อสารของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” และ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ระหว่าง พ.ศ. 2557 – 2562 เพื่อวิเคราะห์ข้อความ ถ้อยความ หรือคำที่มีลักษณะใกล้เคียงกันในบริบทและสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่ออธิบายเนื้อหาการสื่อสารออกเป็น 3 มิติ คือ 1. มิติทางเศรษฐกิจ 2. มิติทางการเมือง และ 3. มิติทางสังคม เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์กลยุทธ์การสื่อสารต่างๆ เหล่านั้นได้ส่งผลต่อการรักษาอำนาจทางการเมืองของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้มีเสถียรภาพและสามารถสืบต่อนโยบายทางการเมืองของต่อมาจนถึงปัจจุบันได้

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับความเข้าใจและการตีความจากข้อมูลที่รวบรวมได้ ภายใต้กรอบแนวคิดการสื่อสาร กระบวนการสื่อสาร การวิเคราะห์การสื่อสารทางการเมือง และภาวะผู้นำ

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร 2 ประเภท ได้แก่

1) เอกสารขั้นต้น (primary document) ในการศึกษาครั้งนี้คือเทปรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” และ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา สู่สาธารณะในช่วงเวลา พ.ศ. 2557 – 2562 นับว่าเป็นเอกสารหลักของการวิจัยในครั้งนี้

2) เอกสารชั้นรอง (secondary document) ประกอบด้วยผลงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง บทความทางวิชาการ ข่าวสาร บทวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญ และเอกสารการประชุมต่างๆ เพื่อมาเป็นข้อมูลเสริมเพื่อช่วยในการวิเคราะห์ผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาประเด็นหลัก (major themes) หรือแบบแผนหลัก (major pattern) ที่พบในข้อมูลที่ได้รับจากการเนื้อหาเอกสารทั้งหมด หลังจากนั้นนำประเด็นหลักมาพิจารณาแบ่งแยกเป็นประเด็นย่อย (sub-themes) และหัวข้อย่อย (categories) ที่เป็นกระบวนการวิเคราะห์โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นย่อยของกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละส่วนต่อไป นอกจากนี้ ในส่วนการดำเนินกระบวนการตีความข้อมูลนั้น ผู้วิจัยยังได้ดำเนินกระบวนการสะท้อน (reflecting) ในแต่ละขั้นตอนควบคู่ไปกับการดำเนินกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเสริมสร้างให้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลมีความแกร่งและแม่นยำ (rigor) และมีความเข้มข้นมากขึ้น (intensive process)

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการศึกษาผู้วิจัยจึงแยกการนำเสนอรายละเอียดของประเด็นข้อค้นพบ ดังนี้

ผลการศึกษาการสื่อสารที่รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้สื่อสารผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” และ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” สู่สาธารณะในช่วงเวลา พ.ศ. 2557 – 2562 จำแนกเป็น 3 มิติ ได้แก่ 1) มิติทางเศรษฐกิจ 2) มิติทางการเมือง และ 3) มิติทางสังคม ดังนี้

การสื่อสารในมิติทางด้านเศรษฐกิจ

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการคืนความสุขให้แก่นคนในชาติและรายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนแล้ว พบประเด็นสำคัญในการสื่อสารทางด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ดังรายละเอียดในประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้

1) การสื่อสารเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อนักลงทุนว่าเศรษฐกิจไทยเข้มแข็ง จากการวิเคราะห์เนื้อหาของสารจากรายการคืนความสุขให้แก่นคนในชาติและรายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วนของแนวคิดทางด้านเศรษฐกิจแล้ว พบว่า พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้สื่อสารผ่านรายการดังกล่าวเพื่อสื่อไปยังนักลงทุนและนักธุรกิจที่สนใจการลงทุนในภาคส่วนต่างๆ ว่ารัฐบาลของตนได้มีการเตรียมความพร้อมและมีนโยบายสนับสนุนการลงทุนให้แก่ักลงทุนอย่างดี ซึ่งรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มีการกระตุ้นการลงทุนภาคเอกชน สนับสนุนการเข้าร่วมโครงการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public-Private Partnership : PPP) มีการพิจารณาจัดตั้งกลไกคณะทำงานส่งเสริมและคุ้มครองด้านการลงทุนระหว่างกัน มีการเพิ่มสิทธิประโยชน์ต่างๆ ให้เพื่อจะสร้างแรงจูงใจให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในไทยมากขึ้น มีการผลักดันการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ เน้นการสร้าง “หุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์” และการส่งเสริมการค้าชายแดนและการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยการส่งเสริมการลงทุน การสร้างโรงงาน ธุรกิจบริการ สร้างงานสร้างอาชีพ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ถนนระบบราง คลังสินค้า ช่องทางเข้า-ออกด่านศุลกากรให้มีความพร้อม ระบบการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวที่มีประสิทธิภาพ และศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น

2) การสื่อสารเพื่อรายงานผลการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง จากการวิเคราะห์เนื้อหาของสารจากรายการคืนความสุขให้แก่นคนในชาติและรายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วนของแนวคิดทางด้าน

เศรษฐกิจแล้วในส่วนต่อมา พบว่า พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้สื่อสารผ่านรายการดังกล่าวเพื่อรายงานผลการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจในช่วงต่างๆ ว่ามีการขยายอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อภาคธุรกิจและประชาชนในตลาดของไทย ซึ่งนำไปสู่การขยายตัวด้านการผลิต การบริโภค และการแลกเปลี่ยนทรัพยากรต่างๆ ในตลาดของประเทศต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้มาจากผลงานการวางรากฐานการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลที่ส่งผลให้เศรษฐกิจขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง และมีความแข็งแกร่งขึ้น

3) การสื่อสารเพื่อนำเสนอนโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจของรัฐบาล จากการวิเคราะห์เนื้อหาของสารจากรายการคืนความสุขให้แก่คนในชาติและรายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วนของแนวคิดทางด้านเศรษฐกิจแล้วในส่วนต่อมา พบว่า พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้สื่อสารผ่านรายการดังกล่าวเพื่อนำเสนอโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจของรัฐบาล ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาและมีรูปแบบนโยบายหรือกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดนโยบายตามยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในการที่จะให้เป็นศูนย์กลาง การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว โลจิสติกส์ มีการเดินหน้าในเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล การปฏิรูประบบสหกรณ์ การปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ การจัดทำระบบข้อมูลกลาง Data Center ที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เป็นต้น นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านมาตรการภาษีในช่วงเทศกาลต่างๆ เช่น ช้อปช่วยชาติ ซึ่งเป็นมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจช่วงปลายปี เป็นการยกเว้นภาษีเงินได้กับบุคคลธรรมดา มีมาตรการลดภาระค่าครองชีพของประชาชนโดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อย ผู้ใช้แรงงาน เกษตรกร ก็ทำผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการร้านธงฟ้าประชารัฐ มีการพัฒนาช่วยเหลือทั่วประเทศภายใต้โครงการ “ตลาดซื้อ ประหยัดใช้” และโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยทุกกลุ่มตามการลงทะเบียนเพื่อรับสวัสดิการแห่งรัฐ ตามที่เกิดขึ้น เป็นต้น

4) การสื่อสารเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากในระดับชุมชนให้เข้มแข็ง จากการวิเคราะห์เนื้อหาของสารจากรายการคืนความสุขให้แก่คนในชาติและรายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วนของแนวคิดทางด้านเศรษฐกิจแล้วในส่วนต่อมา พบว่า พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้สื่อสารผ่านรายการดังกล่าวเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากในระดับชุมชนให้เข้มแข็ง มีโครงการประชารัฐลงไปในชุมชน เกิดโครงการ “ร้านประชารัฐสุขใจ” เพื่อเป็นศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP, SME และให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวในท้องถิ่น มีการจัดตั้งบริษัทประชารัฐรักสามัคคี จำกัด ในการสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานรากให้กับชุมชน มีการยกระดับสินค้า OTOP ประชารัฐ ให้เป็นมาตรฐานระดับ OTOP Classic 4-5 ดาว OTOP Premium และ OTOP Go Inter รวมทั้งการส่งเสริมการจัดตั้งตลาดชุมชน และทำให้เป็นตลาดท่องเที่ยวในชื่อ “ตลาดประชารัฐ” กว่า 6,000 แห่งทั่วประเทศ เป็นต้น

การสื่อสารในมิติทางการเมือง

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการคืนความสุขให้แก่คนในชาติและรายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนแล้ว พบประเด็นสำคัญในการสื่อสารทางการเมืองของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ดังรายละเอียดในประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้

1) การสื่อสารเพื่อปฏิรูปการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จากการวิเคราะห์เนื้อหาของสารจากรายการคืนความสุขให้แก่คนในชาติและรายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วนของแนวคิดทางการเมืองการปกครองแล้ว พบว่า พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้สื่อสารผ่านรายการดังกล่าวเพื่อส่งเสริมการปฏิรูปการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งถือเป็นตัวแบบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์หรือเป็นเป้าหมายของการปฏิรูปทางการเมืองการปกครองของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ที่เข้ามาบริหารประเทศหลังจากการยึดอำนาจรัฐบาลพลเรือนก่อนหน้านี้ โดยเฉพาะการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับถาวรเพื่อให้ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขโดยสมบูรณ์ ซึ่งรัฐบาลได้มีกระบวนการ ตาม Road map ที่จะไปถึงจุดนั้นผ่านการทำงานของคณะบุคคลที่สำคัญ 5 คณะ คือ คสช., ครม., สนช., สปช. และคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้มีการพบปะพูดคุยกัน เพื่อสร้างความเข้าใจ กำหนดทิศทางที่ตรงกัน เพื่อวางรากฐาน การเตรียมการสู่อนาคต เพื่อให้มีการเดินหน้าประเทศ และการบริหาร

ราชการแผ่นดิน ที่มีความต่อเนื่อง ทั้งนี้ หลักการของประชาธิปไตยที่จะเกิดขึ้นนั้นต้องคำนึงถึงผลประโยชน์แก่ส่วนรวม และสำนึกว่ารัฐบาลนั้นเป็นผู้ใช้พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ ในการบริหารประเทศตามรัฐธรรมนูญ ทำงานต่างพระเนตร พระกรณ ด้วยการบริหารงานราชการ บริหารงบประมาณแผ่นดิน ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐบาลจำเป็นต้องรักษาพระราชอำนาจให้คงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ และทำเพื่อประชาชน เป็นต้น

2) การสื่อสารเพื่อแสดงวิสัยทัศน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งการเมือง จากการวิเคราะห์เนื้อหาของสารจากรายการคืนความสุขให้แก่คนในชาติและรายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วน ของแนวคิดทางด้านการเมืองการปกครองแล้ว ในส่วนต่อมา พบว่า พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้สื่อสารผ่านรายการดังกล่าว เพื่อแสดงวิสัยทัศน์ในการเข้ามาแก้ไขปัญหาความขัดแย้งการเมืองที่ดำเนินมาตั้งแต่ในอดีตเพื่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ทางการเมืองขึ้น โดยมองว่าสถานการณ์ประชาธิปไตยไทยที่ผ่านมา มีปัญหาโดยตลอดในทุกมิติ แต่ตนเองก็ไม่เคยปฏิเสธคำว่าประชาธิปไตย ไม่เคยปฏิเสธการเลือกตั้ง แต่ก็ย้ำว่าในการเลือกตั้ง หรือการมีประชาธิปไตยที่ผ่านมามีปัญหาตลอด สำหรับปัญหาการเมืองไทยนั้นเป็นเพราะนักการเมืองที่ไม่ดี ชอบใช้อารมณ์อยู่เหนือเหตุผล แสวงหาผลประโยชน์ เป็นต้น รัฐบาล คสช. จึงต้องมีการปฏิรูปการเมืองตามกระบวนการ โดยขอให้ช่วยกันลดความสับสน วุ่นวาย บิดเบือน โจมตี ในสิ่งที่ไม่ใช่ข้อเท็จจริง ลงให้ได้เพื่อเดินหน้าประเทศไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ตราบไต่ที่รัฐบาล และ คสช. ยังไม่เห็นการพัฒนาจากนักการเมือง กลุ่มการเมือง ในเรื่องการปรองดองแล้วก็จะไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ ดังนั้นจึงขอให้นักการเมืองทุกคนไปปรับปรุงตัวเองด้วย รัฐบาล และ คสช. ก็พยายามจะเปิดโอกาส สร้างบรรยากาศ ให้มีการปฏิรูปในทุกๆ ด้าน เพื่อที่เราจะได้เป็นประชาธิปไตยเต็มใบอย่างเต็มภาคภูมิ ตามแบบฉบับของเรา ดังนั้น ทุกคนต้องช่วยกันรักษาบรรยากาศความมีเสถียรภาพของประเทศ ต้องไม่ขัดแย้ง ไม่แบ่งฝ่ายกันอีกต่อไป

3) การสื่อสารเพื่อสนับสนุนให้มีรัฐบาลที่มีความเป็นธรรมาภิบาล จากการวิเคราะห์เนื้อหาของสารจากรายการคืนความสุขให้แก่คนในชาติและรายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วน ของแนวคิดทางด้านการเมืองการปกครองแล้ว ในส่วนต่อมา พบว่า พลเอกประยุทธ์ ได้สื่อสารผ่านรายการดังกล่าวเพื่อสนับสนุนให้มีรัฐบาลที่มีความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดินขึ้น โดยรัฐบาลของตนรู้ว่าไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง แต่เป็นรัฐบาลเพื่อต้องการสร้างระบบธรรมาภิบาลในการบริหารบ้านเมือง มีการกำหนดภารกิจที่เหมาะสม และมอบหมายในการทำงานของส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น รวมทั้ง กำหนดแนวทางการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐขึ้น เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากผู้นำทางการเมืองที่เป็น “นักเลือกตั้ง” ในอนาคต ซึ่งอาศัยนโยบาย “ประชานิยม” ที่อาจทำให้เกิดความเสียหายในการบริหารราชการแผ่นดินเพราะทำไปเพียงดูแล “ฐานเสียง” หรือผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม ดังนั้นจึงต้องให้ทุกคน ทุกภาคส่วนทั้งนักการเมือง และพรรคการเมือง มีคุณธรรม จริยธรรม และประเทศไทยมีการเลือกตั้งที่ได้มาซึ่งรัฐบาลที่มีธรรมาภิบาล คำนึงถึงผลประโยชน์ประเทศชาติ และคนส่วนใหญ่เป็นสำคัญ และได้มีการเชิญชวนให้นักการเมืองทุกคนที่เข้าสู่ระบบเลือกตั้งในครั้งต่อไป ให้เป็นคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีธรรมาภิบาล ส่วนประชาชนเองก็ต้องมีความรับผิดชอบ คือ จะต้องไม่สนับสนุนนักการเมืองที่เห็นแก่เงิน หรือ ใช้เงินในการลงทุนเพื่อเข้าสู่การเมืองเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้ได้ในอนาคต

4) การสื่อสารเพื่อธำรงการลงประชามติและการเลือกตั้ง จากการวิเคราะห์เนื้อหาของสารจากรายการคืนความสุขให้แก่คนในชาติและรายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วน ของแนวคิดทางด้านการเมืองการปกครองแล้ว ในส่วนต่อมา พบว่า พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มีการสื่อสารเพื่อธำรงการให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปออกเสียงการลงประชามติรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ คสช. จัดทำขึ้นในวันออกเสียงประชามติที่จัดขึ้นวันที่ 7 สิงหาคม 2559 และต่อมาหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญได้ธำรงการให้ประชาชนไปออกใช้สิทธิการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จัดขึ้นในวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 ซึ่งทุกการสื่อสารพยายามย้ำให้เห็นความสำคัญของ

สิทธิการเลือกตั้งของประชาชนและการทำหน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาสู่ประชาธิปไตยตามแนวทางที่รัฐบาลได้วางโรดแมพไว้

การสื่อสารในมิติทางด้านสังคม

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการคืนความสุขให้แก่คนในชาติและรายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนแล้ว พบประเด็นสำคัญในการสื่อสารทางด้านสังคมของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ดังรายละเอียดในประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้

1) การสื่อสารเพื่อเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ในฐานะศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติ จากการวิเคราะห์เนื้อหาของสารจากรายการคืนความสุขให้แก่คนในชาติและรายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วนของแนวคิดทางด้านสังคมแล้ว พบว่า พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้สื่อสารผ่านรายการดังกล่าวเพื่อเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ในฐานะศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติ โดยก่อน 13 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 จะเสด็จสวรรคต รัฐบาลได้มีการจัดกิจกรรมเทอดพระเกียรติในวาระสำคัญ การมอบพระสดุดีในฐานะบุคคลสำคัญด้านต่างๆ และเชิญชวนคนไทยทุกคนร่วมกันทำความดีถวายเป็นพระราชกุศล ส่วนหลังจากวันสวรรคต รัฐบาลก็ได้กราบบังคมทูลอัญเชิญสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ในขณะนั้นขึ้นทรงราชย์ เป็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ และรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาก็ได้สื่อสารเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระองค์และพระบรมวงศานุวงศ์แก่ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งน้อมนำศาสตร์พระราชาของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาสื่อสารในรายการและเปลี่ยนชื่อรายการเป็น “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ด้วย

2) การสื่อสารเพื่อเชิดชูบุคคลที่ทำความดีให้แก่งสังคม จากการวิเคราะห์เนื้อหาของสารจากรายการคืนความสุขให้แก่คนในชาติและรายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วนของแนวคิดทางด้านสังคมแล้ว ในส่วนต่อมา พบว่า พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาได้สื่อสารผ่านรายการดังกล่าวเพื่อเชิดชูบุคคลที่ทำความดีให้แก่งสังคม เช่น การเข้าช่วยเหลือชาวต่างชาติที่กำลังจมน้ำโคลนซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทยในฐานะชนชาติที่มีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์ เด็กนักเรียนรวมเงินค่าขนมกันเพื่อซื้ออุปกรณ์ทำความสะอาด อาสาสมัครกู้ภัยที่พิการครั้งตัวได้ช่วยเหลือรถจักรยานยนต์คันตกรรกลกลับบ้านถึงที่หมายปลอดภัย พลเมืองตื่นรู้ภัยพิบัติที่ถูกลืมไว้ในแท็กซี่ ส่งคืนเจ้าของและคณะแพทย์ร่วมกันจัดกิจกรรมวิ่งเพื่อหารายได้สร้างอาคาร “นวมินทรบพิตร 84 พรรษา” ซึ่งเป็นอาคารหลังสุดท้ายของโรงพยาบาลศิริราช เป็นต้น

3) การสื่อสารเพื่อยกย่องคนไทยจากการชนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ จากการวิเคราะห์เนื้อหาของสารจากรายการคืนความสุขให้แก่คนในชาติและรายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วนของแนวคิดทางด้านสังคมแล้ว พบว่า พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มีการสื่อสารเพื่อยกย่องคนไทยจากการชนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ เช่น นักกีฬา ทีมชาติไทย เยาวชนไทยที่ชนะเลิศทางวิชาการและศิลปะ เป็นต้น

4) การสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดระเบียบทางสังคม จากการวิเคราะห์เนื้อหาของสารจากรายการคืนความสุขให้แก่คนในชาติและรายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในส่วนของแนวคิดทางด้านสังคมแล้ว ในส่วนต่อมา พบว่า พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มีการสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดระเบียบทางสังคม เช่น การปราบปรามผู้มีอิทธิพล การจัดตั้งหน่วยเคลื่อนที่เร็วสำหรับแก้ปัญหาในเชิงรุกปฏิบัติทันที การใช้กลไกทางสังคม “บวร” บ้าน วัด โรงเรียนร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ การถอดบันทึกผลการปฏิบัติเป็น “แผนบทเรียน” หรือแผนการฝึก ในส่วนของที่เป็นพลเรือน ตำรวจ ทหาร เพื่อใช้ในการปฏิบัติภารกิจช่วยเหลือผู้ติดถ้ำหรือเรือล่ม เป็นต้น

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ตามประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. จากการวิเคราะห์ลักษณะของผู้ส่งสารอย่างพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาที่ได้สื่อสารผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” และ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” สู่สาธารณะในช่วงเวลา พ.ศ. 2557 – 2562 นั้นพบว่าเป็นการสื่อสารในระบบการเมืองอย่างหนึ่งตามที่เดนต์และเซลเล (Dainton and Zelle, 2005) ได้อธิบายไว้ว่าการสื่อสารในลักษณะนี้ผู้นำจะพยายามส่งสารที่มีเนื้อหาโน้มน้าวหรือสร้างอิทธิพลเพื่อให้ผู้รับสารเปลี่ยนทัศนคติหรือเปลี่ยนความเชื่อบางอย่างต่อรัฐบาล ซึ่งจากการศึกษาทั้งใน 3 มิติไม่ว่าจะเป็นมิติทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ต่างพบว่าแม้แต่สารที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างอิทธิพลในการโน้มน้าวให้ผู้รับสารไม่ว่าจะเป็นประชาชน นักธุรกิจ หรือภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องเปลี่ยนทัศนคติต่อรัฐบาลซึ่งมีที่มาจากการรัฐประหารให้เป็นผู้มีเจตนาดีที่จะเป็นมาปฏิรูปสังคมการเมืองตามที่กล่าวอ้าง รวมทั้งการทำหน้าที่สื่อสารทางการเมืองดังกล่าวของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ถือว่าเป็นการสร้างจุดมุ่งหมายทางการเมืองอย่างหนึ่งดังที่ ม.ร.ว. พุทธิศาน ชุมพล (2550 อ้างถึงใน วัลลภ ลำพวย, 2551) ได้เสนอไว้ว่าการแสดงบทบาทดังกล่าวของผู้นำรัฐบาลก็เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในทางการเมืองว่ารัฐบาลมีนโยบายมีเจตนารมณ์อย่างไรต่อประชาชนและการพัฒนาประเทศที่จะเกิดขึ้น ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการมีอยู่ของรัฐบาลในระบบการเมืองด้วย

2. จากการวิเคราะห์การสื่อสารทางการเมืองกับการพัฒนาทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” และ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นั้นพบว่าสอดคล้องกับการนำเสนอของ Karl W. Deutsch (1953) ที่กล่าวว่า การศึกษาการเมืองนั้นไม่ใช่ศึกษาเฉพาะในเรื่องอำนาจเท่านั้น เพราะอำนาจไม่ใช่สาระสำคัญที่สุดของการศึกษาการเมือง โดยอำนาจเป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งที่ผู้นำทางการเมืองได้นำไปใช้เพื่อการก้าวไปสู่เป้าหมายที่วางไว้และที่จะสามารถรักษาดุลยภาพทางการเมืองของผู้มีอำนาจในระบบการเมืองไว้ได้จะต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการสื่อสารซึ่งเป็นตัวจักรคอยประคับประคองตามนัยที่เขาได้เสนอไว้ ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าเนื่องจากรัฐบาล คสช. ของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาได้ก้าวขึ้นมาใช้อำนาจทางการเมืองจากการรัฐประหารรัฐบาลก่อนหน้าจึงได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการสื่อสารในการรักษาดุลยภาพในระบบการเมืองอย่างมาก โดยเฉพาะการจัดรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” และ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ตลอด 5 ปีเพื่อสื่อสาร สร้างความเข้าใจ ชี้แจง ชี้นำ แนะนำ แก่ต่าง และโน้มน้าวให้ประชาชนหรือผู้รับสารเชื่อมั่นต่อรัฐบาลในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ที่มีการนำเสนอภาพรวมทางเศรษฐกิจว่ามีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง มีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจที่ประชาชนได้รับประโยชน์โดยตรง ทางด้านการเมือง ที่มีเป้าหมายในการปฏิรูปการเมืองการปกครองให้เป็นประชาธิปไตยสมบูรณ์แบบตามวิถีของไทยผ่านแนวทางการดำเนินงานของรัฐบาลที่จัดทำขึ้น และทางด้านสังคม ที่สนับสนุนการเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ การยกย่องคนดี คนที่ทำชื่อเสียงให้แก่ประเทศชาติเป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้เพื่อเป็นการสื่อสารเพื่อรักษาเสถียรภาพทางอำนาจของรัฐบาลในระบบการเมืองหลังการรัฐประหาร

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ได้ดังนี้

1. การแสดงบทบาทในการสื่อสารของผู้นำรัฐบาลก็เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในทางการเมืองว่ารัฐบาลมีนโยบายมีเจตนารมณ์อย่างไรต่อประชาชนและการพัฒนาประเทศที่จะเกิดขึ้น ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการมีอยู่ของรัฐบาลในระบบการเมือง ดังนั้น เมื่อผู้นำรัฐบาลสื่อสารอะไรไปในระบบการเมืองจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและยอมรับจากประชาชนผู้รับสาร และจะนำไปสู่การเข้าใจนโยบายและแนวทางการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของรัฐบาลจากประชาชนต่อไป

2. การสื่อสารเพื่อรักษาอำนาจทางการเมืองของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งเป็นรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหารและสืบต่อมาภายหลังการเลือกตั้งตามที่เกิดขึ้นนั้น จำเป็นจะต้องปรับบุคลิกลักษณะการสื่อสารที่แสดงถึงความจริงใจต่อการแก้ไขปัญหาต่างๆของประชาชน เอาความคิดเห็นของผู้รับสารเป็นตัวสะท้อนการส่งสารในคราวถัดไป และต้องรักษาภาพลักษณ์ต่างๆ ที่สื่อสารกับประชาชนเพื่อให้เกิดการรับรู้ที่ถูกต้องด้วย

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- ธัญพร บัวทอง. (2557). ถอดรหัส “ลีลาวาทะ” นายกรัฐมนตรี “พล.อ.ประยุทธ์”. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2563 จาก <http://news.thaipbs.or.th/content/ถอดรหัสลีลาวาทะนายกรัฐมนตรี-พลอประยุทธ์>.
- นันทนา นันทโรภาส. (2558). “ดร.นันทนา” วิพากษ์สื่อสารการเมืองของผู้นำ จากยุคทักษิณ ถึงนายกฯ ประยุทธ์. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2563 จาก http://www.isranews.org/isranews/item/37935-interview_580415.html.
- วัลลภ ลำพาย. (2551). แนวคิดและกระบวนการสื่อสารทางการเมือง. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สฤษฎ์รัฐ แจ่มสมบูรณ์. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาษาอังกฤษ

- Almond, G.A. and Powell, G.B. (1966). *Comparative Politic: A Developmental Approach*. Boston and Toronto : Little, Brown & Company.
- Berlo, D.K. (1960). *Process of Communication: An Introduction to Theory and Practice*. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Daft, R. L. (1994). *Management*. 3rd ed. Fort Worth: The Dryden Press.
- Dainton, M and Zelle, E.D. (2005). *Applying Communication Theory for Professional Life : A Practical Introduction*. California: SAGE.
- Deutsch, K.W. (1953). *Nationalism and Social Communication*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.
- Yukl, G.A. (1989). *Leadership in Organizations*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

Translated References

- Buathong, T. (2010). Coding Translation “Leela Vatha” Thai Prime-minister until “General Prayuth”. Retrieved February 8, 2020, from [http://news.thaipbs.or.th/content/Jangsomboon, S. \(1999\). Relationship between Communication Chanel and Political](http://news.thaipbs.or.th/content/Jangsomboon, S. (1999). Relationship between Communication Chanel and Political)

Participation in Chiangmai. Thesis of Master degree of Political Science, Chiangmai University.

Nanthawaropat, N. (2011). **“Dr. Nanthana” Political Communication Critics of Leader from Thaksin to Prayuth.** Retrieved February 8, 2020, from http://www.isranews.org/isranews/item/37935-interview_580415.html.

Lampai, W. (2008). **Concept and Process of Political Communication.** Nontha Buri: Sukhothai Thammathirat Open University.